

# Οι γεωπολιτικές επιπτώσεις της πτώσης της Καμπούλ και ο φόβος της τρομοκρατίας

Οι επιπτώσεις σε πολιτικό και ανθρωπιστικό επίπεδο από την ταχεία αποχώρηση των Αμερικανών από το Αφγανιστάν κυριαρχεί στα πρωτοσέλιδα και στα δελτία ειδήσεων παγκοσμίως. Η προσοχή εστιάζεται κυρίως στην χωρίς κανέναν σχεδιασμό, βιαστική αποχώρηση των αμερικανικών δυνάμεων από τη χώρα και το φιάσκο που ακολούθησε.

Παράλληλα, ένας αυξανόμενος "στρατός" σχολιαστών ανακαλύπτει εκ νέου τους Ταλιμπάν, το πώς πολεμούν και το πώς λειτουργούν. Τα περισσότερα, όμως, από αυτά τα σχόλια έρχονται πλέον πολύ αργά.

Προσωπικά, ελάχιστα πράγματα έχω να προσθέσω στη συζήτηση που λαμβάνει ήδη χώρα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Ωστόσο, υπάρχουν και άλλες πτυχές των τελευταίων εξελίξεων που πρέπει να επισημανθούν, με τις οποίες λίγο έχουν ασχοληθεί τα μέσα ενημέρωσης παρότι αφορούν τις μακροπρόθεσμες, διεθνείς επιπτώσεις της ανακατάληψης του Αφγανιστάν από τους Ταλιμπάν.

## **Ενδεχόμενη στροφή της Κίνας προς το Αφγανιστάν**

Οι Ταλιμπάν πιθανότατα είναι σήμερα "σοφότεροι" και πιο έμπειροι πολιτικά από τους "αγρίους" που κατέλαβαν το Αφγανιστάν στα μέσα της δεκαετίας του 1990. Όχι, όμως, και τόσο πολύ.

Άμεσοι στόχοι τους θα είναι να αποφύγουν τις συγκρούσεις (ως απόρροια της άμεσης "τιμωρίας" των ξένων που εργάζονται στη χώρα και των Αφγανών που έχουν δεσμούς με το εξωτερικό), να "τρυπώσουν" στον κρατικό μηχανισμό, ή σε ό,τι έχει απομείνει από αυτόν, και να διασφαλίσουν την οικονομική ανεξαρτησία τους.

Στο πλαίσιο αυτό, δεν αποκλείεται η Κίνα -προβοκατόρικα- να αναπτύξει περισσότερους εμπορικούς δεσμούς με το Αφγανιστάν - καθώς μπορεί να προμηθευτεί από τη χώρα εμπορεύματα όπως σίδηρο, χαλκό και νιόβιο, ενώ θα μπορούσε επίσης να επιδιώξει ακόμη και να συμπεριλάβει το Αφγανιστάν στην πρωτοβουλία "Μία ζώνη, Ένας δρόμος" (One Belt, One Road) συμβάλλοντας στην ανάπτυξη των υποδομών της χώρας.

Μια τέτοια κίνηση θα αποτελούσε πλήγμα για τη Δύση, ωστόσο η Κίνα ήδη εμφανίζεται ιδιαίτερα θερμή σε διπλωματικό επίπεδο έναντι των Ταλιμπάν.

## **Ο ρόλος της Ινδίας**

Σε ό,τι αφορά την περιοχή, όμως, υπάρχουν τουλάχιστον τρία ακόμη περιφερειακά ζητήματα που προκαλούν ευρύτερες ανησυχίες.

Το πρώτο αφορά τη σχέση της Ινδίας με το Πακιστάν. Πιστεύεται ευρέως ότι οι Πακιστανοί είναι "πρόγονοι" των Ταλιμπάν και, παρότι δεν τους ελέγχουν, μπρούν σίγουρα να

συνταχθούν μαζί τους. Αυτή η ψυχρή αλήθεια μπορεί εν τέλει να διαρρήξει τους πολιτικούς δεσμούς των ΗΠΑ με το Πακιστάν, προς όφελος της Ινδίας.

Η Ινδία είναι μέλος της ομάδας των χωρών που απαρτίζουν τον Τετραμερή Διάλογο για την Ασφάλεια, γνωστή και ως QUAD (μαζί με τις ΗΠΑ, την Ιαπωνία και την Αυστραλία) και ενδεχομένως τώρα να ενισχύσει τους δεσμούς της με τις ΗΠΑ, εξέλιξη που με τη σειρά της θα σηματοδοτούσε την ενίσχυση του ανταγωνισμού μεταξύ της QUAD και του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης, ή SCO (που απαρτίζουν κυρίως το Πακιστάν, η Κίνα και η Ρωσία) ως προς το ποια "ομάδα" θα επικρατήσει στον 21ο αιώνα.

## **Οι γεωπολιτικές σχέσεις των ισλαμικών κρατών**

Το δεύτερο περιφερειακό ζήτημα σχετίζεται με το ίδιο το Ισλάμ, την αντίληψη που έχει η Δύση για το Ισλάμ, αλλά και τις γεωπολιτικές σχέσεις μεταξύ των ισλαμικών κρατών.

Για πολλούς που δεν κατανοούν την περιπλοκότητα του ισλαμικού κόσμου, οι Ταλιμπάν αντιπροσωπεύουν το "μαύρο πρόβατο" του Ισλάμ, δεδομένου ότι το δυσφημούν.

Ως εκ τούτου, οι σουνιτικές χώρες, όπως η Σαουδική Αραβία, μπορεί -δημοσίως τουλάχιστον- να αισθανθούν την ανάγκη να κρατήσουν αποστάσεις από τη νέα αφγανική κυβέρνηση, αν και αυτό πιθανότατα θα προκαλέσει εσωτερικές εντάσεις με τον πληθυσμό των Ουαχάμπι (θρησκευτικό δόγμα του σουνιτικού Ισλάμ).

## **Ιράν και Ταλιμπάν**

Σε ό,τι αφορά το σιιτικό Ισλάμ, το Ιράν είχε βρεθεί στα πρόθυρα διεξαγωγής ενός ολοκληρωτικού πολέμου με τους Ταλιμπάν το 2000, επομένως θα τους αντιμετωπίσει με μεγάλη δυσπιστία, μολονότι οι Ταλιμπάν ντρόπιασαν με αυτόν τον τρόπο τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Οι γεωπολιτικές επιπτώσεις που σχετίζονται με το Ιράν είναι ότι η ισλαμική δημοκρατία, σήμερα, έχει οριακά περισσότερη ισχύ όσον αφορά τη διαμάχη της με τις ΗΠΑ και μπορεί να θεωρήσει, γεγονός επικίνδυνο, ότι η αποτελεσματικότητα του ανταρτοπολέμου έχει πλέον επιβεβαιωθεί, όπως δείχνουν και οι περιπτώσεις του Λιβάνου και της Συρίας.

## **Πόλεμος κατά της τρομοκρατίας**

Τρίτον, οι τρομοκρατικές ομάδες ανά τον κόσμο έχουν δει τον τρόπο με τον οποίο ενήργησαν οι Ταλιμπάν - τις φρικιαστικές τακτικές τους, τη στρατηγική υπομονή τους και τους τρόπους με τους οποίους έχουν χρησιμοποιήσει τα τρωτά σημεία του Αφγανιστάν εναντίον του.

Ανησυχώ ότι η Αφρική βρίσκεται σε κίνδυνο από αυτήν την άποψη -από τη Μοζαμβίκη και τη Νιγηρία έως την Αιθιοπία και το Μάλι-, όπου οι προσπάθειες των ΗΠΑ, της Βρετανίας και της Γαλλίας να εκπαιδεύσουν ντόπιους στρατούς έχουν αποφέρει μηδαμινά αποτελέσματα, ενώ και η ποιότητα των θεσμών σε αυτές τις χώρες είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

Οι επικεφαλής των ανταρτών και των υπηρεσιών ασφαλείας θα πρέπει να προσαρμόσουν με μεγάλη προσοχή, όχι τις τακτικές τους, αλλά τη γενικότερη στρατηγική τους προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις τρομοκρατικές ομάδες που δρουν σε αυτές τις χώρες.

Υπό αυτό το πρίσμα, ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας δεν έχει τελειώσει, απλώς αλλάζει "πεδίο μάχης", ενώ το "Μεγάλο Παιχνίδι" μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη.

## **πηγές**

απόσπασμα από άρθρο του Mike O'Sullivan